

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ
& ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ
ΔΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΗΜΕΡΙΔΑ με θέμα

«ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ»

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

Αθήνα 2018

ΗΜΕΡΙΔΑ με θέμα
«ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ»

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

Οργανωτική Επιτροπή:

Ουρανία Καραμπίνη
Ειρήνη Στρακαντούνα
Δρ. Αλεξάνδρα Σολωμού
Δρ. Νίκος Προύτσος

Συνδιοργάνωση:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΛ.Γ.Ο. «ΔΗΜΗΤΡΑ»

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ
& ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

Δ/νση: Ν. Χλωρού 1, ΤΚ 11528 Αθήνα, τηλ.: 2107784850, e-mail: epap@fria.gr

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ
ΔΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέα Ερευνητικά-Αναπτυξιακά Προγράμματα του Ινστιτούτου Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων (ΙΜΔΟ) <i>Δρ. Κ. Τσαγκάρη, Τακτική Ερευνήτρια, Δ/ντρια ΙΜΔΟ.....</i>	5
Χρηματοδοτήσεις Δασικής Υπηρεσίας <i>Δρ. Δ. Βακάλης, Δ/ντης Προγραμματισμού και Δασικής Πολιτικής.....</i>	6
Αστικό πράσινο: Ένα ζωντανό κύτταρο στις πόλεις για τους πολίτες <i>Σ. Αξωνίδα, WWF Ελλάς</i>	8
Η Καστανιά και η Αγρο-Δασοπονία στην Π.Ε. Χανίων <i>Δρ. Σ. Διαμαντής, τ. Τακτικός Ερευνητής Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών & Επιστ. Συνεργάτης ΜΑΙΧ.....</i>	9
Η Επιτροπή "Φύση 2000" <i>Δρ. Β. Λυκούσης, Ινστιτούτο Ωκεανογραφίας-ΕΛΚΕΘΕ, Πρόεδρος Επιτροπής "Φύση 2000".....</i>	10
Μανιτάρια: Μόνιμοι και ποικιλότροποι εταίροι του δάσους <i>Δρ. Ζ. Γκόνου-Ζάγκου, Επ. Καθηγήτρια Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Βιολογίας.....</i>	11
Μαθαίνω για τα δάση και αναλαμβάνω δράση <i>Σ. Σκαμπαρδώνης, Αντιπρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης.....</i>	12
Η Προσέγγιση INCREAte - Διασύνδεση Φύσης και Πολιτισμού για μια Αποτελεσματικότερη Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος: Πρακτική εφαρμογή στα Κύθηρα <i>Δρ. Ν. Γεωργιάδης, MedINA.....</i>	13
Ειδική διαχείριση προστατευόμενων περιοχών για τη διατήρηση της Νανόχηνας <i>Μ. Βουγιούκαλου, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.....</i>	14

Νέα Ερευνητικά-Αναπτυξιακά Προγράμματα του Ινστιτούτου Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων (ΙΜΔΟ)

Δρ. Κ. Τσαγκάρη

Τακτική Ερευνήτρια, Δ/ντρια ΙΜΔΟ

Το Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων (ΙΜΔΟ) αποτελεί ένα από τα αρχαιότερα ερευνητικά Ινστιτούτα στη χώρα μας. Ιδρύθηκε το 1929 με επιστημονικό αντικείμενο την Δασική Έρευνα. Τα νέα ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα που υλοποιεί το ΙΜΔΟ (με έτος έναρξης 2018) είναι τα ακόλουθα:

- "LIFEGrIn"-Promoting urban integration of GReen INfrastructure to improve climate governance in cities με συμμετέχοντες φορείς το ΙΜΔΟ (συντονιστής), την ΓΔΔΔΠ/ΥΠΕΝ, τη ΤΕΧΝΟΟΜΟΙΟΣΤΑΣΗ, τη Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, τον Δήμο Αμαρουσίου Αττικής και τον Δήμο Ηρακλείου Κρήτης
- "LIFEPRIMED" - Restoration, management and valorization of PRIority habitas of MEDiterranean coastal areas με συμμετέχοντες φορείς την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης (συντονιστής), το ΙΜΔΟ, AGENZIA REGIONAL Eperlo SVILUPPO el' INNOVAZIONE in AGRICOLTURA, το Department of Environmental Biology – Sapienza Univ. of Rome & τον Φ.Δ. Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας.
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΕΥΝΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ: "AdVENT"- Επαυξημένη Περιήγηση στους Εθνικούς Δρυμούς με συμμετέχοντες φορείς την INDIGITAL AE (συντονιστής), το ΙΜΔΟ, το Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου Ε.Κ. «Αθηνά» και τον Οργανισμό Ανάπτυξης Στερεάς Ελλάδας (πηγή χρηματοδότησης: ΓΓΕΤ).
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΕΥΝΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ "XENIOS" - Συνδυασμένη πλατφόρμα εφαρμογών προστασίας και προβολής πολιτιστικών και τουριστικών χώρων με συμμετέχοντες φορείς το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (συντονιστής), το ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, το ΙΜΔΟ, το CREATIVE PEOPLE, το TYPORAMA, τον Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς και το Κέντρο Μελετών Ασφαλείας (πηγή χρηματοδότησης: ΓΓΕΤ).
- Genetic diversity of pedunculate oak (*Quercus robur* L.) in AP Vojvodina – the basis for increased wood production in the light of climatic changes με συμμετέχοντες φορείς το Institute of Lowland Forestry and Environment, Republic of Serbia (συντονιστής) και το ΙΜΔΟ (πηγή χρηματοδότησης: Provincial Secretariat for higher education and scientific-research activity of Serbia).
- «Διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των αντιπλημμυρικών και αντιδιαβρωτικών έργων στις καμένες περιοχές Υμηττού Αττικής, Ψαχνών Ευβοίας και Νεάπολης Λακωνίας», Φορέας Υλοποίησης ΙΜΔΟ (πηγή χρηματοδότησης: Πράσινο Ταμείο, Εγκεκριμένο μη συμβασιοποιημένο Έργο).
- «Οδικός χάρτης για την πιστοποίησή της αειφορικής διαχείρισης των ελληνικών δασών και των προϊόντων ξύλου-Δημιουργία του Ελληνικού Συστήματος», Φορέας Υλοποίησης ΙΜΔΟ (πηγή χρηματοδότησης: Πράσινο Ταμείο, Εγκεκριμένο μη συμβασιοποιημένο Έργο).

Πηγές Χρηματοδότησης της Δασοπονίας

Δρ. Δ. Βακάλης

Δ/ντης Προγραμματισμού και Δασικής Πολιτικής

Οι πηγές χρηματοδότησης για την ανάπτυξη της δασοπονίας και την αειφορική διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων και γενικότερα της διασφάλισης - διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών των δασών είναι οι ακόλουθες:

A. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ- ΤΟΜΕΑΣ ΔΑΣΗ.

Η χρηματοδότηση του Τομέα ΔΑΣΗ πραγματοποιείται από τις κατωτέρω τρεις ΣΑΕ:

1. ΣΑΕ 084 (ΜΗ ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ).
2. ΣΑΕ 584 (ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ).
3. ΣΑΕ 0842 ΛΟΙΠΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ/ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

B. ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΞΟΔΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ - ΕΙΔΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ Φ 31-130 « ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΑΣΩΝ».

Στον προϋπολογισμό αυτόν εγγράφονται πιστώσεις σε διαφόρους Κωδικούς Αριθμούς Εξόδων (ΚΑΕ) για την κάλυψη των δαπανών των αναγκών εύρυθμης λειτουργίας της Γενικής Δνσης Ανάπτυξης και Π.Δ. και Αγροπεριβάλλοντος και κυρίως πιστώσεις στον ΚΑΕ 5242 «Δαπάνες δασοπροστασίας (υπό κατανομή), καθώς και στον ΚΑΕ 2111«Οικονομικές ενισχύσεις γεωργικού χαρακτήρα» για την οικονομική ενίσχυση ρητινοκαλλιεργητών για την παραγωγή της ρητίνης από τα ρητινευόμενα δάση.

Γ. ΕΙΔΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΔΑΣΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ.

Από τις πιστώσεις του προγράμματος αυτού χρηματοδοτούνται κυρίως οι Δασικές Υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, για την λήψη των κατάλληλων μέτρων και δράσεων για την αειφορική διαχείριση και προστασία των δασικών οικοσυστημάτων και που περιγράφονται, αναλύονται και εξειδικεύονται σε άξονες προτεραιότητας.

Δ. ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ (ΕΔΕΤ).

1. ΔΡΑΣΕΙΣ- ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» 2014-2020 (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)

1.1. Άξονας προτεραιότητας 11: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (ΤΣ)

Στον άξονα αυτό και στα πλαίσια εξειδίκευσης του Ε.Π., μετά από σχετική πρόταση-εισηγήση της Υπηρεσίας μας έχει ενταχθεί και συμπεριληφθεί το Έργο "Σύστημα απογραφής και παρακολούθησης των δασών και δασικών εκτάσεων για την κάλυψη των υποχρεώσεων της χώρας και τη διαμόρφωση στρατηγικής για την προσαρμογή τους στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό αυτής".

2. ΔΡΑΣΕΙΣ- ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2020 (ΠΑΑ) (Χρηματοδότηση από ΕΓΤΑΑ).

Στο ΠΑΑ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 είναι ενταγμένα τα ακόλουθα δασικά μέτρα και δράσεις:

2.1.1. ΜΕΤΡΟ 8.1 Στήριξη για δάσωση/ δημιουργία δασικών εκτάσεων.

2.1.2. ΜΕΤΡΟ 8.2 Στήριξη για την εγκατάσταση και συντήρηση γεωργοδασοκομικών συστημάτων.

2.2.3. ΜΕΤΡΟ 8.3 Στήριξη για την πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα.

2.2.3. ΜΕΤΡΟ 8.4 Στήριξη για την αποκατάσταση ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα.

2.1.4. ΜΕΤΡΟ 8.6 Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών. Επιμέρους μέτρο: 8.6 - στήριξη για επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στη μεταποίηση, διακίνηση και εμπορία δασικών προϊόντων.

3. M12 - Ενισχύσεις στο πλαίσιο του NATURA 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα (άρθρο 30).

12.2 Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε δασικές περιοχές του δικτύου Natura 2000. Επιμέρους μέτρο: 12.2 - Αποζημίωση για δασικές περιοχές του Natura 2000.

Αστικό πράσινο:

Ένα ζωντανό κύτταρο στις πόλεις για τους πολίτες

Σ. Αξωνίδα
WWF Ελλάς

Τα οφέλη του αστικού πρασίνου είναι αναρίθμητα και η αναγκαιότητα ύπαρξης του στις πόλεις επιτακτική. Οι χώροι πρασίνου σε αρκετές ελληνικές πόλεις δεικνύουν σημάδια εγκατάλειψης και υπομένουν την αδιαφορία των πολιτών.

Το WWF Ελλάς δημιούργησε την καινοτόμο εφαρμογή για κινητά WWF GreenSpaces δίνοντας το έναυσμα στους πολίτες να έρθουν σε επαφή με το φυσικό τοπίο της πόλης τους. Οι πολίτες επισκέπτονται χώρους πρασίνου, παρατηρούν, καταγράφουν και αξιολογούν την υπάρχουσα κατάσταση μέσα από την εφαρμογή. Γίνονται ενεργοί πολίτες, εκφράζουν την άποψή τους για τους χώρους που τους περιβάλλουν.

Με την συμμετοχή όλων δημιουργείται ο μεγαλύτερος διαδραστικός χάρτης πρασίνου στην Ελλάδα. Οι πολίτες γνωρίζουν τους χώρους πρασίνου, τις δυνατότητες που τους παρέχουν και ανακαλύπτουν νέα σημεία που δεν είχαν επισκεφτεί στο παρελθόν. Το WWF GreenSpaces είναι εξίσου αξιοποιήσιμο από τις δημοτικές αρχές, εποπτεύουν τους χώρους, μελετούν την άποψη των πολιτών και σχεδιάζουν βελτιωτικές δράσεις.

Η Καστανιά και η Αγρο-Δασοπονία στην Π.Ε. Χανίων

Δρ. Σ. Διαμαντής

τ. Τακτικός Ερευνητής Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών & Επιστ. Συνεργάτης ΜΑΙΧ

Η καστανιά καλλιεργείται στο ορεινό και ημιορεινό τμήμα του Ν. Χανίων σε έκταση 8.752 στρεμ. (περίπου 100.000 δένδρα). Διαχειρίζεται ως Αγρο-Δασοπονικό σύστημα καθόσον στην πλειονότητά της σχηματίζει δασικά οικοσυστήματα κατά μήκος φαραγγιών και ρεματιών που παράγουν το εξαιρετικό Κρητικό κάστανο αλλά και ξύλο και όλες τις σημαντικές υπηρεσίες που προσφέρει ένα δάσος (προστασία εδαφών, παραγωγή νερού, ενδιαίτημα σε κοπάδια προβάτων και γιδιών, βιότοπο σε πανίδα & ορνιθοπανίδα κ.α.).

Ερευνητικό πρόγραμμα που χρηματοδοτεί το Πράσινο Ταμείο του ΥΠΕΝ (2017-2020) και υλοποιείται από το ΜΑΙΧ και τη Δ/ση Δασών Ν. Χανίων, στοχεύει στη γενετική μελέτη και διατήρηση του ιδιόρρυθμου πληθυσμού της καστανιάς Κρήτης, στην επέκταση και βελτίωση της καστανοκαλλιέργειας αλλά και περαιτέρω αξιοποίηση του κάστανου μέσω της γαστρονομίας και μεταποίησής του.

Το ερευνητικό πρόγραμμα δίνει τη δυνατότητα στους ειδικούς επιστήμονες να βρίσκονται κοντά στους παραγωγούς, να τους ενθαρρύνουν και να τους καθοδηγούν με γνώσεις και νέες ιδέες.

Η Επιτροπή "Φύση 2000"

Δρ. Β. Λυκούσης,

Δ/ντης Ινστιτούτου Ωκεανογραφίας-ΕΛΚΕΘΕ, Πρόεδρος Επιτροπής "Φύση 2000"

Η Επιτροπή "Φύση 2000" αποτελεί το κεντρικό επιστημονικό γνωμοδοτικό όργανο του Κράτους για το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας. Συστάθηκε με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 33318/3028/1998, (ΦΕΚ 1289 Β'/28-12-1998 - άρθρο 5), με την οποία προσδιορίστηκε και το έργο της. Αποτελείται από εκπροσώπους 6 Υπουργείων συναρμόδιων για το φυσικό περιβάλλον, από εμπειρογνώμονες των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στα γνωστικά αντικείμενα της Οικολογίας, της Εδαφολογίας, της Βοτανικής, της Ζωολογίας, της Δασοπονίας, της Θαλάσσιας Βιολογίας, καθώς και 2 εκπροσώπους μη κυβερνητικών οργανώσεων και ιδρυμάτων που έχουν σύμφωνα με το καταστατικό τους ως σκοπό την προστασία της Φύσης σε εθνικό επίπεδο. Τα μέλη της δεν αμείβονται για τις υπηρεσίες που παρέχουν και η θητεία τους διαρκεί τρία χρόνια. Κύρια αρμοδιότητα της Επιτροπής " Φύση 2000" είναι:

- α) Η γνωμοδότηση για την τροποποίηση ή συμπλήρωση του καταλόγου των περιοχών Natura 2000, για θέματα που αφορούν την οικολογική κατάσταση και την κατάσταση διαχείρισης όλων των προστατευόμενων περιοχών, τον χαρακτηρισμό των Περιοχών Απολύτου Προστασίας της Φύσης, των Περιοχών Προστασίας της Φύσης, και τα Εθνικά Πάρκα, την έγκριση της εθνικής στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα, την εφαρμογή μελετών, προγραμμάτων και έργων μέσα στις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, β) Η επίβλεψη των προγραμμάτων επιστημονικής παρακολούθησης και διαχείρισης της βιοποικιλότητας, γ) Η διαμόρφωση γενικών κατευθύνσεων των πολιτικών διαχείρισης των περιοχών Natura 2000 και η διατύπωση προτάσεων για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων προστασίας, δ) Ο συντονισμός, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των διαδικασιών προγραμματισμού, οργάνωσης και λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Διοίκησης και Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, ε) Ο καθορισμός πλαισίου των διαχειριστικών σχεδίων των προστατευόμενων περιοχών και στ) Η διατύπωση άποψης για την κατάρτιση του καταλόγου των ιδιαίτερα προστατευόμενων ειδών της χώρας.

Μανιτάρια: Μόνιμοι και ποικιλότροποι εταίροι του δάσους

Δρ. Ζ. Γκόνου-Ζάγκου

*Επ. Καθηγήτρια Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
Τμήμα Βιολογίας*

Τα μανιτάρια αποτελούν τα ορατά μακροσκοπικά αναπαραγωγικά όργανα μυκήτων. Οι μύκητες αυτοί χαρακτηρίζονται ως μακρομύκητες, είναι δε στην πλειονότητά τους Βασιδιομύκητες και οι υπόλοιποι Ασκομύκητες. Το μυκήλιο των μακρομυκήτων αναπτύσσεται πάνω ή μέσα σε ποικίλα υποστρώματα από τα οποία απορροφά θρεπτικά συστατικά, είναι μακρόβιο και συνήθως αφανές. Τα μανιτάρια είναι κυρίως υπέργεια, αλλά και υπόγεια, εφήμερα, μονοετή ή πολυετή και εμφανίζουν εντυπωσιακή ποικιλία στη μορφή, στο χρώμα και στην υφή τους. Από τα μανιτάρια τα περισσότερα είδη χαρακτηρίζονται ως μη εδώδιμα, ενώ αρκετά είναι εδώδιμα και πολύ λιγότερα παραισθησιογόνα, δηλητηριώδη ή θανατηφόρα.

Ο ρόλος των μανιταριών είναι εξαιρετικής σημασίας για τα δασικά οικοσυστήματα και συνεισφέρουν στη διαμόρφωση της δομής και λειτουργίας τους. Ως σαπροτροφικοί οργανισμοί αποσυνθέτουν τις πολύπλοκες νεκρές οργανικές ενώσεις και συμβάλλουν στην ανακύκλωση της ύλης, ως συμβιωτικοί βελτιώνουν την ανάπτυξη και αυξάνουν την ανθεκτικότητα των φυτών, και τέλος ως παθογόνοι προκαλούν ασθένειες στους ξενιστές τους.

Τα μανιτάρια είναι ευαίσθητα σε περιβαλλοντικές αλλαγές και ανθρωπογενείς παρεμβάσεις, με συνέπεια η μείωση της ποικιλότητάς τους να αποτελεί υπαρκτή απειλή. Όμως, παρά τους κινδύνους και τον καθοριστικό ρόλο των μανιταριών στα δασικά οικοσυστήματα δεν τους έχει δοθεί η δέουσα προσοχή σε προγράμματα προστασίας και διατήρησης της φύσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Στην Ελλάδα γίνεται τελευταία προσπάθεια δημιουργίας νομοθετικού πλαισίου σχετικά με τη συλλογή, διάθεση, εμπορία και πιστοποίηση των αυτοφυών εδώδιμων μανιταριών, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η διατήρηση της ποικιλότητας και η αειφορική αξιοποίηση των μακρομυκήτων, αλλά και η προστασία της δημόσιας υγείας.

Μαθαίνω για τα δάση και αναλαμβάνω δράση

Σ. Σκαμπαρδώνης

Αντιπρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης

Το Διεθνές Θεματικό Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Μαθαίνω για τα Δάση » είναι εγκεκριμένο από το ΥΠ.Π.Ε.Θ και συμμετέχουν σ' αυτό, 150 σχολικές μονάδες πανελλαδικά, 300 εκπαιδευτικοί και 3.700 μαθητές. Διεθνής συντονιστής είναι το FEE (Ίδρυμα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση). Χειριστής του δικτύου στην Ελλάδα είναι η ΕΕΠΦ και συντονιστικός φορέας είναι η Διεύθυνση Α/Θμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας. Οι μαθητές μαθαίνουν για τη σημασία του δάσους στη ζωή μας και αναπτύσσουν ενδιαφέρον και σεβασμό γι' αυτό. Συνειδητοποιούν την αξία των δασών ως καταφύγιων ζωής και τα προβλήματα που προκύπτουν από την καταστροφή τους. Επίσης βοηθάει στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών, γονέων και της τοπικής κοινωνίας για την επίτευξη αποτελεσματικής περιβαλλοντικής δράσης όπως και στην παρατήρηση μέσα στη φύση, καθώς και την απόλαυση της παιδαγωγικής διαδικασίας μέσα στο δάσος. Στα πλαίσια του Δικτύου γίνονται σημαντικές δράσεις, όπως δενδροφυτεύσεις-σποροφυτεύσεις, επιμορφωτικά σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς, όπως και εκδηλώσεις βράβευσης των σχολικών μονάδων.

Η Προσέγγιση INCREAte - Διασύνδεση Φύσης και Πολιτισμού για μια Αποτελεσματικότερη Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος: Πρακτική εφαρμογή στα Κύθηρα.

Δρ. Ν. Γεωργιάδης
MedINA

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, υφίσταται μια εκτενής συζήτηση για τη συνεισφορά του πολιτισμού στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων. Ωστόσο, οι δυσκολίες μιας τέτοιου είδους προσέγγισης φανερώθηκαν άμεσα, καθώς οι φυσικές επιστήμες και οι κοινωνικές επιστήμες δεν ήταν συντονισμένες και δεν είχαν κοινό άξονα επικοινωνίας, πόσο μάλλον ουσιαστική εμπειρία για να διαχειριστούν από κοινού ευαίσθητες περιοχές. Σε αυτό το πλαίσιο, το Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο (MedINA), μελετώντας την αλληλεπίδραση φύσης και πολιτισμού από την ίδρυσή του το 2003, ξεκίνησε ένα φιλόδοξο τριετές πρόγραμμα με κύριο στόχο τη δημιουργία μιας αποτελεσματικής και συμμετοχικής προσέγγισης - δηλαδή μιας μεθοδολογίας - ώστε να προάγει τη διασύνδεση του πολιτισμού και της φύσης. Η Προσέγγιση INCREAte εστιάζει στην καθοδήγηση των χρηστών της - και ειδικότερα των διαχειριστών φυσικού περιβάλλοντος- ώστε να σχεδιάζουν και να προγραμματίζουν πιο ολοκληρωμένα και αποτελεσματικά προγράμματα προστασίας της φύσης, μέσω της ενασχόλησης με θέματα που αφορούν στον πολιτισμό, ενώ ταυτόχρονα προάγει τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων και την ανθρώπινη ευημερία. Τέτοιου είδους θέματα μπορούν επίσης να ενταχθούν και σε υφιστάμενα ενεργά προγράμματα. Υπό αυτήν την έννοια, η Προσέγγιση INCREAte δεν είναι απαραίτητα μια πρόταση-πακέτο, αλλά περισσότερο ένα σύνολο οδηγιών και μια εργαλειοθήκη με πρακτικό χαρακτήρα που επιτρέπει στους τελικούς χρήστες να είναι επιλεκτικοί και ευέλικτοι. Η προσέγγιση δοκιμάστηκε με επιτυχία στα Κύθηρα, όπου μέσω της ακολουθίας των σχετικών βημάτων της, σχεδιάστηκε μια στρατηγική για τον τουρισμό και την αειφορική διαχείριση των υδατικών πόρων με κύρια αιχμή την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου και καινοτόμου δικτύου μονοπατιών.

Ειδική διαχείριση προστατευόμενων περιοχών για τη διατήρηση της Νανόχηνας

*Μ. Βουγιούκαλου
Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία*

Η Ελλάδα φιλοξενεί έναν υψηλό αριθμό ειδών ορνιθοπανίδας για την προστασία των οποίων έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενες, περιοχές σημαντικές για την αναπαραγωγή, την τροφοληψία, τη μετανάστευση και τη διαχείριση για περισσότερα από 440 είδη πουλιών. Εντός του Ευρωπαϊκού Δικτύου NATURA 2000, πέντε περιοχές είναι χαρακτηρισμένες ως Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για τη Νανόχηνα *Anser erythrorus* (Λίμνη Κερκίνη, Λίμνες Κορώνεια-Βόλβη, Δέλτα Νέστου, Λίμνες Βιστωνίδα, Ισμαρίδα και λιμνοθάλασσες του Πόρτο Λάγος, Δέλτα Έβρου).

Καθώς η Ελλάδα είναι η πιο σημαντική χώρα για τη Νανόχηνα στην Ευρώπη, η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία συντόνισε 6-ετές Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LIFE για την προστασία του είδους σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας και το Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών μεταξύ άλλων εταίρων. Υλοποιήθηκε στην Ελλάδα και κυρίως στη Λίμνη Κερκίνη και το Δέλτα Έβρου ολοκληρωμένο πρόγραμμα διατήρησης, το οποίο στόχευε στη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών μέσω δράσεων που αντιμετώπιζαν τις απειλές του είδους και απευθύνονταν στους ποικίλους χρήστες τους. Οι δράσεις περιλάμβαναν πρότυπο σύστημα επιτήρησης και φύλαξης στο οποίο συνέβαλαν καθοριστικά οι τοπικές δασικές υπηρεσίες, διαχείριση βλάστησης, εκπαιδευτικά σεμινάρια σε δασοφύλακες, επόπτες φορέων διαχείρισης, θηροφυλακή και κυνηγούς, εκστρατεία κατά της λαθροθηρίας και πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Οι δράσεις του Προγράμματος LIFE στόχευσαν σε όλες τις ομάδες οι οποίες με τον έναν ή τον άλλον τρόπο χρησιμοποιούν τις εν λόγω προστατευόμενες περιοχές. Το αποτέλεσμα ήταν η μικρή αλλά σταθερή άνοδος του πληθυσμού της Νανόχηνας και η απόσπαση του βραβείου Natura 2000 το 2016 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την παραδειγματική διασυννοριακή συνεργασία και δικτύωση.

ΗΜΕΡΙΔΑ με θέμα «ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ»

Συνδιοργάνωση:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ
& ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΕΛ.Γ.Ο. «ΔΗΜΗΤΡΑ»

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ
ΔΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Δ/ση: Ν. Χλωρού 1, ΤΚ 11528 Αθήνα, τηλ.: 2107784850, e-mail: epap@fria.gr